

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільне процесуальне право України

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОПП-25	Цивільне процесуальне право України	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки	Перший (бакалаврський)	3	6	5	Екзамен

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесні та пояснювально-демонстраційні; метод проблемного викладання; репродуктивні; практичні (розв'язання процесуальних задач, складання процесуальних документів); кейс-метод (аналіз цивільних справ); метод аналізу нормативно-правових актів і судової практики; метод роботи з процесуальними документами (позовні заяви, відзив, заперечення, заяви, скарги, судові рішення); моделювання процесуальних ситуацій (відкриття провадження, підготовче провадження, судовий розгляд); дослідницький і порівняльно-правовий; інтерактивні методи (дискусія, дебати, рольові ігри) із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до видів навчальних занять.

Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіння здобувачами загальних та спеціальних засад правового регулювання розгляду та вирішення справ у цивільному судочинстві з метою поглиблення студентами знань щодо питань форм та способів захисту суб'єктивних прав та охоронюваних інтересів заінтересованих суб'єктів, ознайомлення з необхідними джерелами та принципами права, сприяння ґрунтовному засвоєнню нормативної бази, а також набуттю практичних навиків щодо правильного тлумачення та застосування законодавства. Крім цього курс охоплює аналіз матеріалів як опублікованої, так і неопублікованої судової практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК04	Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації
СК16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН21	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у дискусіях на практичних заняттях; виконання практичних завдань (вирішення процесуальних ситуацій, складання процесуальних документів у цивільному процесі); тестування; перевірка індивідуальних і кейсових завдань (аналіз цивільних справ); аналіз судової практики; письмові роботи (процесуальні задачі, тести, контрольні роботи); питання для поточного та підсумкового контролю; оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі екзамену, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальні засади цивільного процесуального права

Поняття цивільного процесуального права як галузі права. Предмет та метод цивільного процесуального регулювання. Систематизація і класифікація принципів цивільного судочинства. Джерела цивільного процесуального права. Види цивільного судочинства України.

Тема 2. Цивільні процесуальні правовідносини та учасники процесу

Поняття, ознаки та структура цивільних процесуальних правовідносин. Процесуальний статус сторін як основних учасників судового процесу. Участь третіх осіб у цивільній справі та їхні права. Представництво у цивільному процесі та обсяг повноважень представника. Органи та особи, яким законом надано право захищати права інших.

Тема 3. Юрисдикція та підсудність цивільних справ

Поняття цивільної юрисдикції та її розмежування з іншими видами. Предметна та суб'єктна юрисдикція справ у цивільному судочинстві. Територіальна підсудність та її види за вибором позивача. Правила виключної підсудності для окремих категорій цивільних справ. Наслідки порушення правил підсудності та порядок передачі справи.

Тема 4. Процесуальні строки, витрати та заходи процесуального примусу

Класифікація процесуальних строків та порядок їхнього обчислення судом. Поновлення та продовження процесуальних строків за рішенням суду. Склад судових витрат та порядок їхньої сплати і звільнення. Поняття та види заходів процесуального примусу в цивільній справі. Процесуальна відповідальність за зловживання правами або невиконання обов'язків.

Тема 5. Докази та доказування у цивільному процесі

Поняття доказів та їхня класифікація у цивільному судочинстві. Предмет доказування та обставини, що не потребують підтвердження. Належність, допустимість, достовірність та достатність поданих суду доказів. Процесуальний порядок подання та витребування доказів учасниками справи. Оцінка доказів судом за внутрішнім переконанням на стадії рішення.

Тема 6. Позов та відкриття провадження у справі

Поняття позову як засобу захисту прав у судовому порядку. Елементи позову та їхнє значення для визначення предмета спору. Види позовів залежно від змісту вимог та об'єкта захисту. Право на позов та умови його реалізації в цивільному процесі. Порядок відкриття провадження у справі та залишення заяви без руху.

Тема 7. Позовне провадження та підготовка справи до розгляду

Загальні положення про загальне та спрощене позовне провадження. Завдання та строки проведення підготовчого провадження у справі. Процесуальне значення відзиву на позов та заперечень відповідача. Проведення підготовчого засідання та вирішення клопотань учасників справи. Врегулювання спору за участю судді та укладення мирної угоди.

Тема 8. Судовий розгляд у суді першої інстанції

Стадії судового розгляду справи по суті в цивільному суді. Порядок дослідження доказів та заслуховування показань свідків сторонами. Процесуальні наслідки неявки учасників справи у судові засідання. Види судових рішень суду першої інстанції та вимоги до них. Законна сила судового рішення та порядок набрання нею чинності. Стандарти вмотивованості судового рішення та дотримання принципу рівності сторін у світлі практики ЄСПЛ.

Тема 9. Особливі види провадження

Сутність та особливості наказного провадження у цивільному процесі. Категорії справ, що розглядаються у порядку окремого провадження. Процедура заочного розгляду справи та умови ухвалення такого рішення. Особливості розгляду справ про встановлення фактів, що мають значення. Специфіка розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження.

Тема 10. Перегляд судових рішень

Апеляційне оскарження рішень та ухвал суду першої інстанції. Порядок та підстави касаційного оскарження судових рішень у справах. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами справи. Повноваження судів вищих інстанцій щодо скасування або зміни рішень. Право на перегляд судового рішення за скаргою до Верховного Суду. Принцип правової визначеності та межі перегляду остаточних судових рішень у практиці ЄСПЛ.

Тема 11. Виконання судових рішень та міжнародний цивільний процес

Процесуальні питання виконання судових рішень у цивільних справах судом. Судовий контроль за виконанням рішень та оскарження дій виконавця. Поняття та джерела міжнародного цивільного процесуального права в Україні. Правовий статус іноземних осіб у цивільному судочинстві держави. Порядок виконання рішень іноземних судів на території України судами.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (The Law of England and Wales: An Introduction: <https://www.coursera.org/learn/the-law-of-england-and-wales-an-introduction>; Arbitration of international disputes: <https://www.coursera.org/learn/arbitration-international-disputes>);

- edX (The Presidency and the Shape of the Supreme Court: <https://www.edx.org/learn/law/trinity-college-the-presidency-and-the-shape-of-the-supreme-court>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації; використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія, співбесіда); пояснювально-демонстраційні (аналіз прикладів); практичні (розв'язання процесуальних задач, аналіз цивільних справ, складання процесуальних документів); кейс-метод (аналіз і вирішення процесуальних ситуацій); пошуковий і дослідницький методи; інтерактивні методи (дискусії, дебати); використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи оцінювання: усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних і кейсових завдань (вирішення процесуальних ситуацій), аналіз судової практики, письмові роботи (розв'язання процесуальних задач), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, результати неформальної освіти (онлайн-курси); для підсумкового контролю – підсумкове оцінювання у формі тестування та/або письмової роботи з практичними завданнями.

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60												Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	Самостійна робота		
4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Васильєв С.В. Звернення до суду: алгоритм процесуальних дій (цивільна юрисдикція): навчальний посібник. Київ: Алерта, 2021. 474 с.
2. Полішко Н.Л. Складання цивільно-процесуальних документів. Ч. 4. Земельні правовідносини: навч.-метод. посіб. Київ: НАВС, 2023. 412 с.
3. Термінологічний словник з дисципліни «Цивільне процесуальне право» / М.Г. Поліщук, Л.О. Андрієвська, К.Е. Косяченко. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. 200 с. <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/5021>
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
5. Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підручник / за заг. ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 412 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/4459?show=full>
6. Цивільне процесуальне право: метод. рекомендації до семінар. занять та самоств. роботи для здобувачів вищ. освіти спец. 081 «Право» / уклад.: Н.Є. Керноз, А.О. Бойко. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 175 с. <https://ir.stu.cn.ua/items/064afd0e-6237-4a8e-9643-ef82cefb83b3>
7. Цивільне процесуальне право України (Особлива частина): підручник / за ред. О.В. Гетманцева. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022, 240 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/2624>
8. Цивільний процесуальний кодекс України: наук.-прак. коментар. Вид. 2-ге, перероб. та доп. / за заг. ред. М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2020. 810 с.
9. Цивільне процесуальне право України: підручник / В.М. Коссака, Р.Я. Лемик, Ю.В. Навроцька, С.В. Сенік; за заг. ред. В.М. Коссака. Харків: Право, 2020. 752 с.
10. Цивільне процесуальне право України: підручник. Вип. 2-е, переробл. та допов. у 2 т. / за заг. ред. М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2021. Т 1. 330 с.
11. Цивільне процесуальне право України: підручник. Вип. 2-е, переробл. та допов. у 2 т. / за заг. ред. М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2021. Т 2. 572 с.
12. Цивільне право та процес: підготовка до іспиту. Частина друга: навч. посіб. / [Резворович К.Р. (кер.), Юнін О.С., Юніна М.П. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. 216 с.
13. Цивільний процес: навч. посіб. / К.Р. Резворович, О.С. Юнін, М.П. Юніна та ін. Дніпро: ДДУВС, 2023. 224 с. <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/12127>
14. Цивільний та виконавчий процес: міжгалузеві зв'язки. Особливості розгляду судами певних категорій справ та виконання судових рішень: монографія / за заг. ред. С.Я. Фурси, О.О. Русецької, О.О. Хорватової. Київ: Алерта, 2024. 926 с.
15. Чернега В.М. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 254 с.
16. Шевченко В.С. Актуальні проблеми цивільного права та процесу. Український політико-правовий дискурс. 2025. № 13. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16579370>

Викладач: Хорватова Оксана Олегівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент